

NOT

FLAKKEHAVEN

NOT

Stuen x 1. Salen x Kraemmerhuset
Læreplaner

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	3
Personlig udvikling Sneglehuset, 1. salen og Kræmmerhuset.....	7
Personlig udvikling Fristedet.	11
Sociale kompetencer Sneglehuset, Stuen, 1. salen og Kræmmerhuset.	14
Sociale kompetencer Fristedet.	18
Sprog Sneglehuset, Stuen, 1. salen og Kræmmerhuset.....	22
Sprog Fristedet.....	26
Krop og bevægelse Sneglehuset, Stuen, 1. salen og Kræmmerhuset.	29
Krop og bevægelse Fristedet.	33
Kulturelle udtryksformer og værdier Sneglehuset, Stuen, 1. salen og Kræmmerhuset	37
Kulturelle udtryksformer og værdier Fristedet	40
Natur og naturfænomener Sneglehuset, Stuen, 1. salen og Kræmmerhuset.....	44
Natur og naturfænomener Fristedet.	48
Dokumentation/evaluering.	52
Perspektivering.....	53
Bilag.....	54

Indledning

Daginstitutionen Flakkehaven er en aldersintegreret daginstitution med plads til ca. 180 børn i alderen fra 3 til 13 år.

Vi er opdelt i 3 børnehaveafdelinger: Kræmmerhuset 3-4 år, stjernerne 4-5 år og Stjernes kud 5-6 år. I 2015 har vi ændret strukturen dvs. Sneglehuset 4-5 år (hvor de ældste børnehavebørn går på 1.salen (Stjernes kud) og de 4-5 årige (Stjernerne) går i stuen om formiddagen). I fritidsafdelingen er der ca. 85 børn i alderen 6-11 år og i klubben 27 børn i alderen 11-13 år.

Vi har valgt i Flakkehaven at udarbejde læreplaner for både børnehave delen og fritidshjems delen.

Målet med læreplanerne er at vi som pædagoger skal synliggøre/dokumentere vores pædagogiske arbejde og faglighed, i vores dagligdag med børnene. Vi skal med udgangspunkt i børnenes udvikling og færdigheder tilrettelægge bevidste pædagogiske aktiviteter, for at styrke børnenes kompetencer. Som nævnt har vi valgt at aldersopdele børnene for at tilgodese og målrette vores pædagogiske aktiviteter i forhold til de enkelte aldersgrupper. Som udgangspunkt for arbejdet har vi fra starten sagt til hinanden, at vi skal have en sjov og udbytterig dag i institutionen, både for børn og voksne. Et andet nøgleord er tryghed, hvor vi gør meget ud af at knytte følelsesmæssige relationer mellem børn og voksne. Det er kun børn, som føler sig hjemme og er trygge ved omgivelserne, der får lyst til at udforske verden. I det daglige arbejde med børnene prøver vi at tage udgangspunkt i børnenes behov. Det gælder både hvad angår det enkelte barn og gruppen.

Vi har beskrevet de 6 temaer ud fra vores daglige pædagogiske praksis, herudover har vi beskrevet, hvordan vi dokumenterer og evaluerer læringsprocessen.

Vi har et gensidigt samarbejde med dagplejen og skolen. Det giver en rød tråd i barnets liv, også kaldet brobygning. Samarbejdet mellem dagplejen og Flakkehaven rummer besøg i Flakkehaven og besøg i dagplejens "fællessted". Det giver en lettere overgang når barnet begynder i Flakkehaven. Det er vigtigt for barnet og forældrene, at de er trygge ved institutionen.

Vi har ligeledes et forpligtende gensidigt samarbejde med skolen. Vi har i fællesskab udarbejdet et tids hjul, hvor vi har planlagt forskellige aftaler, såsom forældremøder, forældre samtaler, aktivitets uger, besøg hos hinanden, indkøring af den nye børnehaveklasse og spontane tiltag m.m.

Vores fritidsafdeling har ligeledes samarbejde med skolen, pædagogerne er med i Børnehaveklassen, 1.+2. og 3.kl., her har lærer og pædagoger i samarbejde tilrettelagt hvad disse fællestimer skal indeholde. Alt dette giver børnene en tryghed og sammenhæng i deres dagligdag.

Med afsæt i Slagelse kommunes børne- og ungepolitik, vil Flakkehaven gerne kendes på, at vi er en integreret daginstitution med børn i alderen 3 år til 13 år. Vi lægger ligeledes vægt på den store fordel det er, at vi kender børnene og derfor kan arbejde mere bevidst omkring børnemiljø, dette gør vi igennem samtaler med børnene og daglige iagttagelser. Derudover bruger vi på fritidsdelen spørgeskemaer, som børnene udfylder gennem en samtale med de voksne. Skemaerne og samtalerne er grundlag for videreudvikling af det pædagogiske arbejde i Flakkehaven. Dette betyder, at børn og forældrene gennem hele børnenes institutionsliv, har de samme rammer og er kendt med de voksne i institutionen og Flakkebjerg skole.

Det lægger vi vægt på i arbejdet med børn:

Ansvar overfor hinanden.

Det er vigtigt at børnene lærer at føle ansvar og være ansvarlige over for sig selv og hinanden, ansvarlige overfor de voksne og over for de ting, som de omgiver sig med, legetøj, redskaber og lignende.

Børnene skal lære at de er en del af en større gruppe, at det er nødvendigt at acceptere og tage hensyn til hinanden, f.eks. at man ikke gør nar eller driller andre.

Sprog

Vi støtter børnenes sproglige udvikling, men er også opmærksomme på at lære børnene nogle enkle spilleregler omkring brugen af sproget:

Vi taler ordentligt til og om hinanden.

Vi lytter uden at afbryde.

Vi opfordrer til almindelig høflig omgangstone.
Vi accepterer ikke sjofle ord og kraftudtryk.

At børnene er selvstændige.

Vi opfordrer og støtter børnene i selv at tage initiativ til lege og aktiviteter. Desuden er det vigtigt for børnene at de selv kan løse nogle af de konflikter, som opstår.

At børn bliver selvhjulpne

Vi inddrager børnene i de daglige gøremål både de fælles (bord- dækning, oprydning, bading o.l.) og de individuelle (af og på klædning, ansvar for egne ting og personlig hygiejne). Det er af stor betydning for børnene at de bliver selvhjulpne.

At børn får tid til leg og fordybelse.

Vi prioriterer legen højt og tilstræber at give børnene gode legebetingelser i form af tid, plads, ro og inspiration både ude og inde. I den spontane leg får børnene lov til at bestemme, hvad og med hvem de vil lege. Der er områder, hvor de kan lege i fred uden det konstante voksenopsyn. Legen fremmer barnets alsidige udvikling, og det er i legen, barnet udvikler sine kompetencer. Vi er dog opmærksomme på at den spontane leg også kan have nogle utilsigtede konsekvenser så som drillerier og udelukkelse af legene. Det er her de voksne skal være til stede og gribe ind.

At der er visse regler vi alle må overholde.

Vi har så få regler som muligt, og de regler skal kunne forstås af børnene. Reglerne går ud på at beskytte hinanden og at hindre ulykker.

At være åbne og ærlige.

For at kunne fungere godt sammen er det vigtigt at man er ærlig og åben og tør sige sin mening.

Tryghed er meget vigtigt i denne proces, for når man føler sig tryk, er det meget lettere at åbne sig. Vi lægger vægt på at have en rar atmosfære i dagligdagen.

At holde traditioner i hævd.

Børn og personale overnatter en gang årligt i institutionen eller et andet sted.

Vi afholder Flakkemarked hvert år. I ugen op til Flakkemarked summer det af aktiviteter. Der skal bages, laves plakater, laves udsmykning, underholdning og meget andet. Desuden har vi traditioner omkring årets højtider.

Kort og godt.

Venskaber må ikke brydes. Det tages der hensyn til, når børnene flytter internt. Det er også vigtigt at kunne gå på besøg hos hinanden, f.eks. se til sine søskende eller naboen hjemme fra.

- Det skal være rart at gå i Flakkehaven.
- Personalet skal vise omsorg/ nærhed/ro og indføling.
- Vi skal sammen – tage hensyn til hinanden, passe på Flakkehaven og de ting vi har.

Børn med særlige behov.

Læreplanerne giver os mulighed for at forholde os til det enkelte barn og gruppen.

Vi tager udgangspunkt i det enkelte barns udvikling og de potentialer barnet kommer med og bygger videre så barnet kan begå sig i institutionens dagligdag.

Vi vil arbejde målrettet med den systemanalytiske model, som er fremlagt i tværfaglige fora.

Målene for børn med særlige behov, er de samme mål som for alle børn i Flakkehaven, dog vil vi tage individuelle hensyn f.eks. arbejde i mindre grupper.

Vi afholder løbende over året kursus for personalerne i systemanalytiske model.

Personlig udvikling Sneglehuset, 1. salen og Kræmmerhuset.

Barnet skal have mulighed for at styrke og udvikle sin identitet bl.a. ved at føle sig værdifuld og respekteret i fællesskabet. Barnet skal have en oplevelse af at kunne mestre alderssvarende udfordringer, dette giver succes og styrker selvværdet.

MÅL <i>Alle børn skal have ret til ens muligheder for et godt liv trods forskellige forudsætninger.</i>	Uddybning af mål KRÆMMERHUSET	Uddybning af mål SNEGLEHUSET Stuen	Uddybning af mål SNEGLEHUSET 1. salen
Give børnene mulighed for at afprøve og udvikle deres færdigheder. Stille det over for udfordringer som det mestrer og være bevidste om det næste udviklingstrin.	<p>Det er en forudsætning at de voksne omkring barnet giver særlig opmærksomhed til det enkelte barn, anerkender barnet og at barnet føler sig velkommen i institutionen. Vi voksne støtter barnet når barnet vil afprøve nogle ideer som de selv har fundet på. Vi hjælper til med at lege med de andre børn, det gør vi ved at tage en rolle i barnets leg og sammen med barnet få flere børn med. Når barnet er tryk i institutionen, er det vigtigt vi voksne støtter barnet i at afprøve nye grænser, det kan være at udforske institutionen. Det kan også være at barnet finder på at sætte nogle aktiviteter i gang</p>	<p>Personalet giver børnene mulighed for at prioriterer struktureret leg og fri leg højt, ved at skabe tid og rum så barnet kan afprøve sine styrker og muligheder. Barnet får derved kendskab til egne følelser og behov.</p> <p>I den frie leg er den voksne vejleder og i den struktureret leg er den voksne styrende og hjælper og støtter det svage barn.</p> <p>Den voksne deltager i legen sammen med det svage barn.</p> <p>De voksne gør barnet selvhjulpen ved at vejlede og støtte barnet i selv at eksempelvis tage tøj af og på, samt holde styr på egne ting.</p> <p>Personalet sørger for at barnet får</p>	<p>Personalet giver børnene mulighed for at prioriterer struktureret leg og fri leg højt, ved at skabe tid og rum så barnet kan afprøve sine styrker og muligheder. Barnet får derved kendskab til egne følelser og behov.</p> <p>I den frie leg er den voksne vejleder og i den struktureret leg er den voksne styrende og hjælper og støtter det svage barn.</p> <p>Den voksne deltager i legen sammen med det svage barn.</p> <p>Personalet sørger for at barnet får succes oplevelser.</p> <p>Ved at vejlede og støtte barnet i selv at tage tøj af og på samt holde</p>

	<p>såsom tegne, klippe, klistre osv. Her er vi som voksne dem som hjælper med at få aktiviteten til at udvikle sig uden at overtage aktiviteten.</p> <p><i>Børnene er med til at vælge sange/sanglege når vi synger, vælge bøger vi skal læse, vælge aktiviteter i gymnastiksalen o. lign.</i></p>	<p>succes oplevelser Personalet sørger for barnet for dækket deres basale behov. Eks. Vejleder vi barnet til personlig hygiejne. Håndvask før spisning og efter toiletbesøg hvor personalet er på badeværelset og vejleder børnene. Personalet støtter barnets ideer og initiativer som kan være: kreative ideer, valg af lege, hvor og med hvem det vil lege, hvilken sang det vil synge osv. De voksne skal give barnet mulighed for afprøvning af nye tiltag, afprøvning af forskelligt materiale både ude og inde på en anerkendende måde. For at tilgode se de svage børn deler vi ofte børnene op i mindre grupper så de svage børn kan komme til orde.</p>	<p>styr på egne ting. Personalet lære barnet delvis udvikling af selvhjulpenhed f.eks.: <ul style="list-style-type: none"> ○ påklædning. ○ toiletbesøg. ○ Stille relevante krav så barnet føler en større grad af selvstændighed og selvværd. </p>
--	--	---	--

<p>MÅL <i>Alle børn skal anerkendes som kærlige, nysgerrige, og eksperimenterende.</i></p>	<p>Uddybning af mål KRÆMMERHUSET</p>	<p>Uddybning af mål SNEGLEHUSET Stuen</p>	<p>Uddybning af mål SNEGLEHUSET 1. Salen</p>
<p>Give børnene mulighed for engagement,</p>	<p>De voksne skal tage børnene alvorligt når de henvender sig med sin undren og være vigtige</p>	<p>Personalet skal tage børnene alvorlig når det henvender sig med sin undren.</p>	<p>Personalet skal tage børnene alvorlig når det henvender sig med sin undren. Personalet skal i</p>

<p>venskab, kærlighed, konkurrence og konflikter.</p>	<p>medspillere, når de følelsesmæssige erfaringer omsættes til adfærd. Vi voksne skal være vejledende aktører i konfliktløsning dog skal vi bestræbe os på at børnene selv løser konflikten.</p>	<p>Personalet skal i dagligdagen give børnene mulighed for at eksperimenterer i trygge omgivelser. Personalet skal inddrage de svage børn i de eksperimenterende aktiviteter. F.eks. et barn klager over solen generer ham, den voksne siger det kan vi ikke rigtig gøre noget ved, vi kan ikke slukke for solen for jeg kan ikke nå den. Jo siger barnet hvis du har en trampolin. Den voksne forklarer at man slet ikke kan komme til solen.</p>	<p>dagligdagen give børnene mulighed for at eksperimenterer i trygge omgivelser. Vi arbejder med Trin for Trin. (bilag vedlagt), og tager udgangspunkt i Trin for Trin i dagligdagen</p>
--	--	--	--

<p>MÅL <i>Alle børn skal have mulighed for at udvikle selvindsigt og empati.</i></p>	<p>Uddybning af mål KRÆMMERHUSET</p>	<p>Uddybning af mål SNEGLEHUSET Stuen</p>	<p>Uddybning af mål SNEGLEHUSET 1. Salen</p>
<p>Give børnene mulighed for at mærke egne grænser, lære dem at sige til og fra, og på samme tid indgå som en social del af det større fællesskab.</p>	<p>Personalet skal være nærværende, medlevende og troværdige voksne. Dette gør vi ved at respektere barnets følelser og lære barnet at respektere andres følelser (empati). Vi taler med det enkelte barn og gruppen omkring de opståede følelser. Vi voksne skal vise interesse for det enkelte barn. Tale med det enkelte</p>	<p>Personalet skal være nærværende medlevende, troværdige, engagerede og bevidste voksenrollemodeller. Dette gør vi ved at respektere barnets følelser og lære barnet at respektere andres følelser (empati). Vi taler med det enkelte barn og gruppen omkring de opståede følelser.</p>	<p>Personalet skal være nærværende medlevende, troværdige, engagerede og bevidste voksenrollemodeller. Dette gør vi ved at respektere barnets følelser og lære barnet at respektere andres følelser. (empati). Dette gør vi ved:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ tale med barnet omkring følelser

	<p>barn omkring alt. Tale gennem leg m.m.</p> <p>Vi skal tage os tid til at modtage børnene om morgenen. Der er altid en voksen der vinker med børnene</p>	<p>Samtidig lærer vi børnene at vise omsorg, ved at være vigtige medspillere når de følelsesmæssige erfaringer omsættes til adfærd. f.eks. Et barn bliver afvist i legen, personalet skal hjælpe med sætte ord på de følelser som de involverede børn har. Personalet skal arbejde med gruppen så barnet oplever sig selv som en del af fællesskabet/ sammenhold. Personalet skal have ekstra fokus på det svage barn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Støtte børnene i at udtrykke tanker og følelser. ○ Lære børnene at udtrykke egne behov og ønsker. ○ Lære børn at acceptere og respektere forskelligheder. ○ Lære børnene at sige til og fra over for andre. ○ Arbejde med gruppen så barnet oplever sig selv som en del af fællesskabet / sammenhold. ○ Udvikle robusthed.
--	--	--	---

Personlig udvikling Fristedet.

Barnet skal have mulighed for at styrke og udvikle sin identitet bl.a. ved at føle sig værdifuld og respekteret i fællesskabet. Barnet skal have en oplevelse af at kunne mestre alderssvarende udfordringer, dette giver succes og styrker selvværdet.

<p>MÅL <i>Alle børn skal have ret til ens muligheder for et godt liv trods forskellige forudsætninger.</i></p>	<p>Uddybning af mål Fristedet</p>		
<p>Give børnene mulighed for at afprøve og udvikle deres færdigheder. Stille det over for udfordringer som det mestrer og være bevidste om det næste udviklingstrin.</p>	<p>Personalet giver børnene mulighed for at prioriterer fri leg højt. I den frie leg er den voksne observatør og støtter det svage barn hvis der er behov for dette. Ved konflikter træder personalet til som vejleder og kommer med løsnings forslag. Personalet sørger for at barnet får succes oplevelser, ved at være støttende omkring ansvarlighed / selvhjulpenhed. Eks. Holde orden i egen garderobe, rydde op efter sig, være ansvarlig for egen færden / handlinger på fritidshjemmet m.m.</p>		

MÅL <i>Alle børn skal anerkendes som kærlige, nysgerrige, og eksperimenterende.</i>	Uddybning af mål Fristedet		
Give børnene mulighed for engagement, venskab, kærlighed, konkurrence og konflikter.	Personalet skal tage børnene alvorligt når de henvender sig med sin undren og ideer til lege. Personalet skal i dagligdagen give børnene mulighed for at eksperimenterer i trygge omgivelser.		

MÅL <i>Alle børn skal have mulighed for at udvikle selvindsigt og empati.</i>	Uddybning af mål Fristedet		
Give børnene mulighed for at mærke egne grænser, lære dem at sige til og fra, og på samme tid indgå som en social del af det større fællesskab.	Personalet skal være nærværende medlevende, troværdige, engagerede og bevidste voksenrollemodeller. Dette gør vi ved at respektere barnets følelser og lære barnet at respektere andres følelser. (empati). Dette gør vi ved at tale med barnet om egne og andres følelser. Samtidig lære vi børnene at accepterer og respektere forskelligheder, samt sige til og fra over for andre.		

Evalueringsspørgsmål:

Hvordan ser vi at barnet er glad for at komme i børnehaven?

Tager børnene egne initiativer?

Hvordan sikrer personalet at alle børn bliver set og hørt?

Metoder for dokumentation og evaluering af arbejdet med personlig udvikling:

Til at dokumentere vores pædagogiske arbejde overfor forældrene bruger vi nyhedsbreve fra de forskellige grupper, med pædagogiske refleksioner og argumenter for, hvorfor vi gør som vi gør. Vi bruger daglig kommunikation på vores informations tavler, billeder/kollager med skriftlige forklaringer til, hvad det er vi laver og hvad vi styrker hos barnet. Samtidig bruger vi TRAS skemaer. Børnehavedelen skriver dagbog som er tilgængelig for forældrene og bruges til dokumentation.

Ved implementeringen af de digitale læreplaner følger evaluering og dokumentation med. Ud over det vil vi lave eksempler på arbejde med pædagogisk læreplanstemaer (skemaer).

Sociale kompetencer Sneglehuset, Stuen, 1. salen og Kræmmerhuset.

Børn skal føle sig anerkendt og respekteret, som den person de er, samt føle tryghed og tillid til både voksne og andre børn i institutionen. Børnene skal inddrages i fællesskabet og udvikle forståelse for andres og egne følelsesmæssige udtryk.

MÅL <i>Alle børn skal have mulighed for at indgå i ligeværdige sociale fællesskaber.</i>	Uddybning af mål KRÆMMERHUSET	Uddybning af mål SNEGLEHUSET Stuen	Uddybning af mål SNEGLEHUSET 1. Salen
Være nærværende troværdige voksne, barnet kan føle sig tryk ved og have tillid til, samt at de voksne er engageret og skaber trygge rammer for børnene.	Det gør vi ved at være til rådighed, hvis barnet har behov for trøst, støtte og vejledning. Ved at respektere og vise barnet at det er i orden at vise følelser. Når barnet føler tryghed har det mod på at udforske, afprøve og udfolde sig i legen og andre opgaver, både med børn og voksne.	Det gør vi ved at børnene kan stole på at de voksne er til rådighed når de har behov for trøst, støtte og vejledning. Samtidig skal de voksne respektere og vise barnet det er ok at vise følelser. Det er vigtigt at det enkelte barn føler sig værdsat og at den voksne giver sig tid til det enkelte barn. Når barnet er trygt har det mod på at udforske, afprøve og udfolde sig i legen. (Vi henviser til personlig udvikling)	<i>Det gør vi ved at børnene kan stole på, at vi er til rådighed, når de har behov for trøst, støtte og vejledning. De voksne skal respektere og vise barnet det er ok at vise deres følelser.</i>

MÅL <i>Vi vil skabe miljøer hvor børn kan opbygge gode venskaber og udvikle sig både social og fagligt.</i>	Uddybning af mål KRÆMMERHUSET	Uddybning af mål SNEGLEHUSET Stuen	Uddybning af mål SNEGLEHUSET 1. Salen
Opfordrer børnene til Venskaber/samarbejde.	<p>Personalet skal give børnene mulighed for at fortælle og lytte til hinanden. Dette gør vi ved at lave små grupper, da det er de mindste børn vi arbejder med. Der igennem har vi også mulighed for at hjælpe det svage barn med at komme til orde.</p> <p>Vi danner forskellige grupper og vi arbejder meget med at opbygge venskaber på tværs af stuens børn. Børnene er på stadiet "at lege ved siden af hinanden" og hvor rolle legen så småt begynder. Her er det vigtigt vi som voksne hjælper med at danne nye venskaber.</p>	<p>Personalet skal give børnene mulighed for at fortælle og lytte til hinanden. Dette gøres ved daglige fælles samlinger, hvor der gives plads og rum til ovennævnte. Her er det vigtigt at de voksne støtter det svage barn til at komme til orde.</p> <p>De voksne skal bruge tid på at opbygge venskaber mellem børnene. Det gøres ved at der arbejdes i små grupper, hvor vi er bevidste om, hvordan børnegruppen sammensættes. Vi skal lære børnene at man kan have mange venner og lege med flere af gangen. Vi taler med børnene om venskaber.</p> <p>For at forebygge mobning og drillerier, taler vi meget med børnene om hvad det betyder at være en god og dårlig kammerat. Personalet skal opfordre børnene til at hjælper hinanden med eks. puslespil, spil, dække bord og oprydning. Vise at vi har brug for</p>	<p>Personalet skal give børnene mulighed for at fortælle og lytte til hinanden. Dette gøres ved daglige fælles samlinger, hvor der gives plads og rum til ovennævnte. Her er det vigtigt at de voksne støtter det svage barn til at komme til orde.</p> <p>De voksne skal bruge tid på at opbygge venskaber mellem børnene. Det gøres ved at der arbejdes i små grupper, hvor vi er bevidste om, hvordan børnegruppen sammensættes. Vi skal lære børnene at man kan have mange venner og lege med flere af gangen. Her kan det være planlagte sanglege, regellege inde og ude, boldspil og dramatisere med kroppen. Vi taler med børnene om venskaber.</p> <p>For at forebygge mobning og drillerier, taler vi meget med børnene om hvad det betyder at være en god og dårlig kammerat. Personalet skal opfordre børnene til</p>

		hinanden. I venskaber oplever barnet fællesskab, hvor det kan føle og udtrykke empati og respekt for andre	at hjælper hinanden med puslespil, spil, dække bord og oprydning. Vise at vi har brug for hinanden. I venskaber oplever barnet fællesskab, hvor det kan føle og udtrykke empati og respekt for andre.
--	--	---	---

MÅL <i>Børn skal have medbestemmelse, medansvar og forståelse for demokrati.</i>	Uddybning af mål KRÆMMERHUSET	Uddybning af mål SNEGLEHUSET Stuen	Uddybning af mål SNEGLEHUSET 1. Salen
Børnene skal være ansvarlige over for hinanden.	Vores afdeling er opdelt i flere læringsrum , hvilket giver mulighed for at trække sig, fra det store fællesskab og fordybe sig i legen, med en eller flere venner. Legepladsen er ligeledes indrettet, så der er mulighed for "at være sig selv". I legen og samspillet med de andre børn og voksne udvikles/afprøves de sociale færdigheder. Det er i legen børn eksperimenterer og finder frem til nye erkendelser i det sociale samspil.	. De voksne skal lærer børnene at føle ansvar og være ansvarlige over for sig selv og hinanden, ansvarlige overfor de ting, som de omgiver sig med, legetøj, redskaber og lignende. De voksne skal lære børnene at dele med andre. En metode kan være at børnene lære at vente på at det bliver deres tur, lære at stå i række m.m. Børnene skal lære at de er en del af en større gruppe, at det er nødvendigt at acceptere og tage hensyn til hinanden, f.eks. at man ikke gør nar eller driller andre	De voksne skal lærer børnene at føle ansvar og være ansvarlige over for sig selv og hinanden, ansvarlige overfor de ting, som de omgiver sig med, legetøj, redskaber og lignende. De voksne skal lære børnene at dele med andre og være en del af en større gruppe. Lære at det er nødvendigt at acceptere og tage hensyn til hinanden, f.eks. at man ikke gør nar eller driller andre. Vi voksne støtter og give redskaber til børnene så de kan løse små konflikter selv. Det gør vi ved at give plads til såvel styrende aktiviteter som fri leg.

			<p>Forfølge den gode ide som børnene kommer med (spontanitet). Udvikling af leg via de voksne. Arbejdsredskabet Trin for Trin. De voksne kan være aktører i rollelege.</p>
<p>Give børnene mulighed for medbestemmelse og forståelse for demokrati.</p>	<p>Ved at snakke med børnene om de følelser et barn giver udtryk for med sin krop (glæde, vrede, ked af det, usikker, tristhed, afvisning) Snakke om, hvordan de selv ville føle i en given situation. Barnet vil herigennem udvikle forståelse for egen og andres følelser</p>	<p>De voksne skal opstiller rammer /valgmuligheder som børnene kan vælge imellem eks. menu til maddage. De voksne skal lære børnene at ikke alle ønsker kan blive opfyldt. De voksne skal sætte aktiviteter i gang som rummer regel lege og derigennem skal børnene opleve et forpligtende fællesskab. De voksne skal opfordre børnene til at komme med ideer til aktiviteter, ture, m.m.</p>	<p>De voksne skal opstiller rammer /valgmuligheder som børnene kan vælge imellem eks. menu til maddage. De voksne skal lære børnene at ikke alle ønsker kan blive opfyldt. De voksne skal sætte aktiviteter i gang som rummer regel lege og derigennem skal børnene opleve et forpligtende fællesskab. De voksne skal opfordre børnene til at komme med ideer til aktiviteter, ture, støtte børnene i at tage initiativer, lære børnene at tage hensyn, lytte og give plads til andre og drage omsorg for hinanden.</p>

Sociale kompetencer Fristedet.

Børn skal føle sig anerkendt og respekteret, som den person de er, samt føle tryghed og tillid til både voksne og andre børn i institutionen. Børnene skal inddrages i fællesskabet og udvikle forståelse for andres og egne følelsesmæssige udtryk.

<p>MÅL <i>Alle børn skal have mulighed for at indgå i ligeværdige sociale fællesskaber.</i></p>	<p>Uddybning af mål FRISTEDET</p>		
<p>Være nærværende troværdige voksne, barnet kan føle sig tryk ved og have tillid til, samt at de voksne er engageret og skaber trygge rammer for børnene.</p>	<p>Det gør vi ved at børnene kan stole på, at vi er til rådighed, når de har behov for trøst, støtte og vejledning. De voksne skal respektere og vise barnet det er ok at vise deres følelser.</p>		
<p>MÅL <i>Vi vil skabe miljøer hvor børn kan opbygge gode venskaber og udvikle sig både social og fagligt.</i></p>	<p>Uddybning af mål FRISTEDET</p>		

<p>Opfordrer børnene til Venskaber/samarbejde.</p>	<p>Personalet skal give børnene mulighed for at fortælle og lytte til hinanden. Dette gøres ved daglig "frugt" samling, hvor der gives plads til ovennævnte. Her er det vigtigt at de voksne støtter de børn der har svært ved at komme til orde. Vi skal lære børnene at man kan have mange venner og lege med flere af gangen, men samtidig skal de også lære, at man godt kan få nej, til at være med i en leg. For at forebygge mobning og drillerier, lægger vi i konflikt løsning vægt på, hvad en god og dårlig kammerat har af betydning. Personalet skal opfordre børnene til at hjælpe hinanden. I venskaber oplever barnet fællesskab, hvor det kan føle og udtrykke empati og respekt for andre.</p>		
---	--	--	--

<p>MÅL <i>Børn skal have medbestemmelse, medansvar og forståelse for demokrati.</i></p>	<p>Uddybning af mål FRISTEDET</p>		
<p>Børnene skal være ansvarlige over for</p>	<p>De voksne skal lære børnene at føle ansvar og være ansvarlige over for sig selv og hinanden,</p>		

<p>hinanden_</p>	<p>ansvarlige overfor de ting, som de omgiver sig med. Jo ældre børnene er, jo højere krav stiller vi til, at de selv tager ansvar for aftaler, klokken, egne ting m.m.</p> <p>De voksne skal støtte børnene i, at være en del af større gruppe. Lære at det er nødvendigt at acceptere og tage hensyn til hinanden, f.eks. at man ikke gør nar eller driller andre.</p> <p>De voksne støtter og giver redskaber til børnene, så de selv kan løse små konflikter. Det gør vi ved at give plads til såvel styrende aktiviteter som fri leg. Forfølge de gode ideer som børnene kommer med.</p> <p>Støtte udviklingen af legen, via de voksne, med gode ideer.</p>		
<p>Give børnene mulighed for medbestemmelse og forståelse for demokrati.</p>	<p>De voksne skal opstille rammer /valgmuligheder som børnene kan vælge til og fra.</p> <p>Eks. ved frivillige ture/frivilligt værksted og tage medansvar for konsekvensen af deres valg.</p> <p>De voksne skal lære børnene at ikke alle ønsker kan blive opfyldt.</p> <p>De voksne skal sætte aktiviteter i gang som rummer regel lege og derigennem skal børnene opleve et forpligtende fællesskab.</p> <p>De voksne skal opfordre børnene til</p>		

	<p>at komme med ideer til aktiviteter, ture, støtte børnene i at tage initiativer, lære børnene at tage hensyn, lytte og give plads til andre og drage omsorg for hinanden.</p>		
--	---	--	--

Evalueringsspørgsmål:

Udviser børnene empati for hinanden?

Hvordan indgår børnene i sociale relationer?

Hvordan ser vi at børnene har lært de sociale spilleregler?

Metoder for dokumentation og evaluering af arbejdet med sociale kompetencer:

Til dokumentation af vores pædagogiske arbejde overfor forældrene bruger vi nyhedsbreve fra de forskellige grupper, hvor vi beskriver, hvad vi gør i forhold til at styrke børnenes sociale kompetencer og hvorfor vi gør det. Vi bruger daglige kommunikation på vores informations tavler, billeder/kollager med skriftlige forklaringer til, hvad det er vi laver og hvad vi styrker hos barnet. Samtidig bruger vi TRAS skemaer.

Ved implementeringen af de digitale læreplaner følger evaluering og dokumentation med. Ud over det vil vi lave eksempler på arbejde med pædagogisk læreplanstemaer (skemaer).

Sprog Sneglehuset, Stuen, 1. salen og Kræmmerhuset.

Børn skal have muligheder for at udvikle sproglige færdigheder, da sproget i alle dets former (talesprog, kropssprog, mimik, billedsprog, nonverbalt og skrift-sprog), er en forudsætning for, at barnet dels kan fungere socialt og kommunikativt, samt udtrykke og bevare egen identitet.

MÅL <i>Barnet skal have mulighed for at udvikle sit sprog, ordforråd og begrebsforståelse gennem hverdagens aktiviteter</i>	Uddybning af mål KRÆMMERHUSET	Uddybning af mål SNEGLEHUSET Stuen	Uddybning af mål SNEGLEHUSET 1. Salen
Skabe mulighed for at udvikle sproglig kompetence så barnet er / bliver i stand til at skabe kontakt og kommunikation.	De voksne skal hjælpe det enkelte barn til at komme i kontakt med andre børn samt støtte i konfliktløsninger og hjælpe barnet til at knytte sproget til konkrete handlinger. De voksne skal give barnet mulighed for at eksperimentere med sproget og støtte det enkelte barn til at forstå sammenhængen mellem mimik, kropssprog og det talte sprog. Det gør vi gennem leg og sanglege men også samtaler med barnet og gruppen. F.eks. ved at give barnet mulighed for at fortælle om sine oplevelser ved samling.	De voksne skal hjælpe det enkelte barn til at komme i kontakt med andre børn samt støtte i konfliktløsninger og hjælpe barnet til at knytte sproget til konkrete handlinger. De voksne skal give barnet mulighed for at eksperimentere med sproget og støtte det enkelte barn til at forstå sammenhængen mellem mimik, kropssprog og det talte sprog. F.eks. ved at give barnet mulighed for at fortælle om sine oplevelser ved samling For at tilgodese de svage barn opretter vi små sproggrupper.	De voksne skal hjælpe det enkelte barn til at komme i kontakt med andre børn samt støtte i konfliktløsninger og hjælpe barnet til at knytte sproget til konkrete handlinger. De voksne skal give barnet mulighed for at eksperimentere med sproget og støtte det enkelte barn til at forstå sammenhængen mellem mimik, kropssprog og det talte sprog. F.eks. ved at give barnet mulighed for at fortælle om sine oplevelser ved samling og gennem meningsfulde samtaler samt spontane og planlagte sproglige og sociale aktiviteter.

	For at tilgodese de svage barn opretter vi små sproggrupper komme i kontakt med andre børn samt støtte det i konfliktløsninger.		For at tilgodese de svage barn er børnene dagligt opdelt i to grupper
MÅL <i>Barnet skal udfordres til sproglig aktivitet samt til at udtrykke sig på mange forskellige måder og ved hjælp af forskellige kommunikationsmidler</i>	Uddybning af mål KRÆMMERHUSET	Uddybning af mål SNEGLEHUSET Stuen	Uddybning af mål SNEGLEHUSET 1. Salen
Skabe forståelse for begreber og regler for det talte sprog.	Vi voksne hjælper det enkelte barn med at få sat korrekt ordsætning og begreber på dagligdagen. Som f.eks. spil, ugeblade, tegninger, lege m.m., vil vi forklare og lade det enkelte barn fornemme, også på egen krop, hvad der er oppe, nede, tæt på, langt fra, rundt, hårdt, gult, rart, gør ondt osv.. Vi voksne skal være imødekommende/ forstående voksne der anerkender og giver plads til barnets egne udfoldelser, såsom pjattesnak, rim og remser, historiefortælling m.m.. Ved at træne ord og lyde både gennem dialog, sanglege, rim og remser, højtlesning og lignende aktiviteter. Vi opfordrer til en høflig	Vi voksne hjælper det enkelte barn med at få sat korrekt ordsætning og begreber på dagligdagen. Som f.eks. oppe/nede, hårdt/ blødt, rundt/firkantet, kniv, gaffel/bestik osv. Vi arbejder med ord og lyde både gennem dialog, sanglege, rim og remser, højtlesning og lignende aktiviteter. Vi voksne giver børnene kendskab til bogstaver ved at bruge deres navn på skrift ikke symboler. Samtidig har vi valgt at sætte bogstaver i alfabetisk orden og tal på skabene. Vi har valgt at børnene bliver introduceret til IT i små grupper her får de mulighed for alderssvarende pædagogiske spil. Vi voksne er imødekommende/	Vi voksne hjælper det enkelte barn med at få sat korrekt ordsætning og begreber på dagligdagen. Som f.eks. oppe/nede, hårdt/ blødt, rundt/firkantet, kniv, gaffel/bestik osv. Vi arbejder med ord og lyde både gennem dialog, sanglege, rim og remser, højtlesning, børnene bidrager med ord til den historie den voksen fortæller. Vi voksne giver børnene kendskab til bogstaver ved at bruge deres navn på skrift ikke symboler. Vi har ligeledes valgt at bruge skriftsproget til beskrivelse indholdet af vores legekasser. Vi har valgt at børnene bliver introduceret til IT i små grupper her får de mulighed for alderssvarende pædagogiske spil.

	omgangstone og vi respekterer ikke sjofle ord og bandeord	forstående som anerkender og giver plads til barnets egne udfoldelser, såsom pjattesnak, rim og remser, historiefortælling m.m.. Vi voksne opfordrer til en høflig omgangstone og respekterer ikke sjofle ord og bandeord.	Vi voksne er imødekommende/ forstående som anerkender og giver plads til barnets egne udfoldelser, såsom pjattesnak, rim og remser, historiefortælling m.m.. Vi voksne opfordrer til en høflig omgangstone og respekterer ikke sjofle ord og bandeord. Vi arbejder med Trin for Trin. (vedlagt bilag)
--	---	--	---

MÅL <i>Barnet skal lære at bruge sproget i den kontekst barnet er i.</i>	Uddybning af mål KRÆMMERHUSET	Uddybning af mål SNEGLEHUSET Stuen	Uddybning af mål SNEGLEHUSET 1. Salen
Skabe mulighed for at udtrykke egen identitet.	Vi voksne støtter barnet i at udtrykke egne følelser og meninger samt støtter i at stille spørgsmål frem for bare at godtage og gøre. Her skal de voksne have ekstra fokus på børn med særlige behov. Vi voksne opfordrer til en høflig omgangstone og respekterer ikke sjofle ord og bandeord De voksne skal hjælpe det enkelte barn til at komme i kontakt med andre børn samt støtte i konfliktløsninger og hjælpe barnet til at knytte sproget til konkrete handlinger.	De voksne skal støtte barnet i at udtrykke egne følelser og meninger verbalt. Her skal de voksne have ekstra fokus på børn med særlige behov. Vi voksne opfordrer til en høflig omgangstone og respekterer ikke sjofle ord og bandeord. De voksne skal hjælpe det enkelte barn til at komme i kontakt med andre børn samt støtte i konfliktløsninger og hjælpe barnet til at knytte sproget til konkrete handlinger.	De voksne skal støtte barnet i at udtrykke egne følelser og meninger verbalt. Her skal de voksne have ekstra fokus på børn med særlige behov. Vi voksen er meget opmærksom på børnenes talemåde, vi tager afstand fra bydemåde (Jeg vil ha) Vi voksne opfordrer børnene til en høflig omgangstone. De voksne skal hjælpe det enkelte barn til at komme i kontakt med andre børn samt støtte i konfliktløsninger og hjælpe barnet til at knytte sproget til konkrete handlinger.

Sprogvurdering	Slagelse Kommune tilbyder alle børn i alderen 3 år en sprogvurdering. Vi bruger materialet TRAS (Tidlig Registrering Af Sproglig udvikling).	Vi arbejder videre med materialet fra Stuen	Vi arbejder videre med materialet fra 1. Salen
-----------------------	---	---	--

Sprog Fristedet.

Børn skal have muligheder for at udvikle sproglige færdigheder, da sproget i alle dets former (talesprog, kropssprog, mimik, billedsprog, nonverbalt og skrift-sprog), er en forudsætning for, at barnet dels kan fungere socialt og kommunikativt, samt udtrykke og bevare egen identitet.

<p>MÅL <i>Barnet skal have mulighed for at udvikle sit sprog, ordforråd og begrebsforståelse gennem hverdagens aktiviteter</i></p>	<p>Uddybning af mål Fristedet</p>		
<p>Skabe mulighed for at udvikle sproglig kompetence så barnet er / bliver i stand til at skabe kontakt og kommunikation.</p>	<p>Personalet skal hjælpe det enkelte barn til at komme i kontakt med andre børn samt støtte i konflikt-løsninger og hjælpe barnet til at knytte sproget til konkrete handlinger. Vi støtter i særlig grad det svage barn med kommunikation og kontakt. Personalet skal skabe forståelse for hvordan sproget kan påvirke andre både positivt og negativt.</p>		
<p>MÅL <i>Barnet skal udfordres til sproglig aktivitet samt til at udtrykke sig på mange</i></p>	<p>Uddybning af mål Fristedet</p>		

<i>forskellige måder og ved hjælp af forskellige kommunikationsmidler</i>			
Skabe forståelse for begreber og regler for det talte sprog.	<p>Personalet skal være imødekommende og forstående voksne, som anerkender og giver plads til barnets egne udfoldelser, såsom pjattesnak, rim og remser, historiefortælling, kammeratlig snak m.m.</p> <p>Børnene bliver introduceret for IT klassevis, med en ugentlig dag, hvor man må benytte computerne.</p> <p>Personalet opfordrer til en høflig omgangstone og respekterer ikke sjofle ord og bandeord.</p>		

MÅL <i>Barnet skal lære at bruge sproget i den kontekst barnet er i.</i>	Uddybning af mål Fristedet		
Skabe mulighed for at udtrykke egen identitet.	<p>Personalet skal støtte barnet i at udtrykke egne følelser og meninger verbalt. Her skal de voksne have ekstra fokus på børn med særlige behov.</p> <p>Personalet er meget opmærksomme på børnenes talemåde, vi tager afstand fra bydemåde (Jeg vil ha) og opfordrer børnene til en høflig omgangstone. Personalet skal hjælpe det enkelte</p>		

	barn til at komme i kontakt med andre børn samt støtte i konfliktløsninger og hjælpe barnet til at knytte sproget til konkrete handlinger.		
Sprogvurdering	Evt. sproglige problemer ligger i skole regi, men vi bidrager med udtalelser hvis nødvendigt.		

Evalueringsspørgsmål:

Viderefører børnene sange, sanglege, rim og remser til egen leg?

Kan børnene gøre sig forståelige overfor og forstå andre børn og voksne?

Hvordan kan vi se, at børnene har videre udviklet kommunikation og dialog i dagligdagen?(ekstra spørgsmål Fristedet)

Metoder for dokumentation og evaluering af arbejdet med sproglig udvikling:

Når barnet begynder i Flakkehaven, har vi valgt at alle børn får tilbudt sprogscreening hvor vi benytter TRAS skemaer.

Til at dokumentere vores pædagogiske arbejde overfor forældrene bruger vi nyhedsbreve fra de forskellige grupper, daglige kommunikation på vores informations tavler, billeder/kollager med skriftlige forklaringer til, hvad det er vi laver og hvad vi styrker hos barnet. Vi afholde ligeledes arrangementer hvor børnene viser forældre/søskende/bedsteforældre hvad de har lavet.

Ved implementeringen af de digitale læreplaner følger evaluering og dokumentation med. Ud over det vil vi lave eksempler på arbejde med pædagogisk læreplanstemaer (skemaer).

Krop og bevægelse Sneglehuset, Stuen, 1. salen og Kræmmerhuset.

Børn skal opleve glæde ved deres krop og ved at være i bevægelse. De skal støttes i at udvikle kroppens funktioner og bevægelser i både fri leg og tilrettelagte fysiske udfordringer og ligeledes beherske finmotoriske bevægelser.

MÅL <i>Barnet skal have mulighed for bevægelse og opleve glæden ved sin krop.</i>	Uddybning af mål KRÆMMERHUSET	Uddybning af mål SNEGLEHUSET Stuen	Uddybning af mål SNEGLEHUSET 1. Salen
Give børnene mulighed for at udvikle motoriske kompetencer, styrke udholdenhed og bevægelighed.	<p>Vi går i gymnastiksalen, hvor børnene udover at bruge deres krop, oplever glæden ved samarbejde, samvær og samspil. De får erfaringer med sociale spilleregler såsom at vise hensyn, tage initiativ, vente på tur og indrette sig efter hinanden.</p> <p>Børnenes rum og retningssans udvikles i de forskellige aktiviteter.</p> <p>Finmotorikken bruges ved af og påklædning.</p>	<p>Vi går i gymnastiksalen hvor der er planlagt aktiviteter, her får børnene mulighed for at afprøve sig selv ved fysisk udfoldelser.</p> <p>De voksne skal støtte det svage barn i at turde tørre.</p> <p>Vi voksne planlægger emner omkring kroppen for at lære barnet om kroppens funktioner, indhold og hvordan kroppen fungerer. Gennem dette udvikler barnet sig fysisk og psykisk så barnet får et positivt forhold til egen kropsudvikling og kønsidentitet. Herigennem støtter de voksne børnene i at det er naturligt at interessere sig for krop, køn og seksualitet.</p> <p>Vi arbejder på at børnene lære at vise respekt for både egne og andres</p>	<p>Vi går i gymnastiksalen hvor der er planlagt aktiviteter, her får børnene mulighed for at afprøve sig selv ved fysisk udfoldelser.</p> <p>De voksne skal støtte det svage barn i at turde tørre.</p> <p>Vi voksne planlægger emner omkring kroppen for at lære barnet om kroppens funktioner, indhold og hvordan kroppen fungerer. Gennem dette udvikler barnet sig fysisk og psykisk så barnet får et positivt forhold til egen kropsudvikling og kønsidentitet. Herigennem støtter de voksne børnene i at det er naturligt at interessere sig for krop, køn og seksualitet.</p> <p>Vi arbejder på at børnene lære at vise respekt for både egne og andres</p>

		<p>grænser. Vi har indrettet legepladsen med forskellige legeredskaber og kuperet terræn, der kan inspirere børnene til at udforske og afprøve naturen gennem kropslig handling. De voksne skal være igangsættere og rollemodeller. Ved planlagte/spontane aktiviteter skal de voksne være engagerede og nærværende.</p>	<p>grænser. Vi har indrettet legepladsen med forskellige legeredskaber og kuperet terræn, der kan inspirere børnene til at udforske og afprøve naturen gennem kropslig handling. De voksne skal være igangsættere og rollemodeller. Ved planlagte/spontane aktiviteter skal de voksne være engagerede og nærværende De voksne skal give de børn, der har vanskelighed ved det motoriske – enten fordi de ikke tør eller fordi de ikke kan - en støttende hånd og have de børn i fokus.</p>
--	--	--	--

<p>MÅL <i>Barnet skal i dagtilbuddet sikres betingelser der styrker dens fysiske sundhed herunder forhold som ernæring, hygiejne og aktivitet</i></p>	<p>Uddybning af mål KRÆMMERHUSET</p>	<p>Uddybning af mål SNEGLEHUSET Stuen</p>	<p>Uddybning af mål SNEGLEHUSET 1. Salen</p>
<p>Give børnene mulighed for at få indblik i sunde kostvaner.</p>	<p>Vi sikre barnets fysiske sundhed i forhold til ernæring ved at følge Flakkehavens kostpolitik. De voksne lærer børnene om sund kost f.eks. ved at børnene deltager i madlavning, bager osv.</p>	<p>Vi sikre barnets fysiske sundhed i forhold til ernæring ved at følge Flakkehavens kostpolitik. De voksne lærer børnene om sund kost f.eks. ved at børnene deltager i madlavning, bager osv.</p>	<p>Vi sikre barnets fysiske sundhed i forhold til ernæring ved at følge Flakkehavens kostpolitik. De voksne lærer børnene om sund kost f.eks. ved at børnene deltager i madlavning, bager osv.</p>

	De voksne opfordrer barnet til personlig hygiejne. Håndvask før spisning og efter toiletbesøg, her er personalet på badeværelset og vejleder børnene.	De voksne opfordrer barnet til personlig hygiejne. Håndvask før spisning og efter toiletbesøg, her er personalet på badeværelset og vejleder børnene.	De voksne opfordrer barnet til personlig hygiejne. Håndvask før spisning og efter toiletbesøg, her er personalet på badeværelset og vejleder børnene.
MÅL <i>Barnet skal støttes i at videreudvikle motoriske færdigheder i både leg og tilrettelagt udfordringer.</i>	Uddybning af mål KRÆMMERHUSET	Uddybning af mål SNEGLEHUSET Stuen	Uddybning af mål SNEGLEHUSET 1. Salen
Give børnene mulighed for at koble bevægelsehandlinger og sprog sammen	Vi går i gymnastiksalen hvor der er planlagt aktiviteter, her får børnene mulighed for at afprøve sig selv ved fysisk udfoldelser, klatrer, slå kolbøtter, løbe, sanglege, boldspil, m.m. samt forskellige lege hvor børnene Børnenes rum og retningssans udvikles i de forskellige aktiviteter. Vi har indrettet legepladsen med forskellige legeredskaber og kuperet terræn, der kan inspirere børnene til at udforske og afprøve naturen gennem kropslig handling der bl.a. styrker deres sanser, balance, muskler, udholdenhed m.m.	Vi går i gymnastiksalen hvor der er planlagt aktiviteter, her får børnene mulighed for at afprøve sig selv ved fysisk udfoldelser, klatrer, slå kolbøtter, løbe, sanglege, boldspil, m.m. samt forskellige lege hvor børnene Børnenes rum og retningssans udvikles i de forskellige aktiviteter. Vi har indrettet legepladsen med forskellige legeredskaber og kuperet terræn, der kan inspirere børnene til at udforske og afprøve naturen gennem kropslig handling der bl.a. styrker deres sanser, balance, muskler, udholdenhed m.m. Vi afholder cykeldag en gang om	Vi går i gymnastiksalen hvor der er planlagt aktiviteter, her får børnene mulighed for at afprøve sig selv ved fysisk udfoldelser, klatrer, slå kolbøtter, løbe, dramatisere med kroppen, sanglege, boldspil, koordinering bevidsthed om brugen af højre og venstre m.m. Børnenes rum og retningssans udvikles i de forskellige aktiviteter. Vi har indrettet legepladsen med forskellige legeredskaber og kuperet terræn, der kan inspirere børnene til at udforske og afprøve naturen gennem kropslig handling der bl.a. styrker deres sanser, balance, muskler, udholdenhed m.m.

	<p>Vi afholder cykeldag en gang om måneden, her har børnene og de voksne deres egne cykler med i børnehave. Det gør vi fordi mange børn bor hvor der er ringe cykelmuligheder.</p> <p>Ved jævnlige gåture styrkes børnenes muskler, led og udholdenhed. Derudover lærer vi børnene at færdes i trafikken samt nyde naturen og hvad vi ellers møder på vores vej.</p> <p>Grov- og finmotorikken udvikles ved at børnene bl.a. deltager i badning, madlavningen osv. Der igennem lærer vi børnene noget om sunde kost vaner. om koldt/varmt vand mængder, antal, begreber og brugen af redskaber.</p> <p>Vi tilbyder børnene at deltage i aktiviteter som tegning, maling, modellervoks, trylledej, klippe, klistre, puslespil, sætte perler på snor/plade, bevægelses lege, sanglege, lege med klodser, biler osv. klæde dukker af/på.</p> <p>For at styrke den finmotoriske udvikling.</p>	<p>måneden, her har børnene og de voksne deres egne cykler med i børnehave. Det gør vi fordi mange børn bor hvor der er ringe cykelmuligheder.</p> <p>Ved jævnlige gåture styrkes børnenes muskler, led og udholdenhed. Derudover lærer vi børnene at færdes i trafikken samt nyde naturen og hvad vi ellers møder på vores vej.</p> <p>Grov- og finmotorikken udvikles ved at børnene bl.a. deltager i badning, madlavningen osv. Der igennem lærer vi børnene noget om sunde kost vaner. om koldt/varmt vand mængder, antal, begreber og brugen af redskaber.</p> <p>Vi tilbyder børnene at deltage i aktiviteter som tegning, maling, modellervoks/trylledej, klippe, klistre, puslespil, sætte perler på snor/plade, bevægelses lege/sanglege, lege med klodser, biler osv. klæde dukker af/på.</p> <p>For at styrke den finmotoriske udvikling.</p>	<p>Vi afholder cykeldag en gang om måneden, her har børnene og de voksne deres egne cykler med i børnehave. Vi cykler med børnene på offentligt sti fra Flakkebjerg til Dalmose. Det gør vi fordi mange børn bor hvor der er ringe cykelmuligheder.</p> <p>Ved jævnlige gåture styrkes børnenes muskler, led og udholdenhed. Derudover lærer vi børnene at færdes i trafikken samt nyde naturen og hvad vi ellers møder på vores vej.</p> <p>Grov- og finmotorikken udvikles ved at børnene bl.a. deltager i badning, madlavningen osv. Der igennem lærer vi børnene noget om sunde kost vaner. om koldt/varmt vand mængder, antal, begreber og brugen af redskaber.</p> <p>Vi tilbyder børnene at deltage i aktiviteter som tegning, maling, modellervoks/trylledej, klippe, klistre, puslespil, spil, sætte perler på snor/plade, bevægelses lege/sanglege, lege med klodser, biler osv. klæde dukker af/på.</p> <p>For at styrke den finmotoriske udvikling.</p>
--	--	--	---

Krop og bevægelse Fristedet.

Børn skal opleve glæde ved deres krop og ved at være i bevægelse. De skal støttes i at udvikle kroppens funktioner og bevægelser i både fri leg og tilrettelagte fysiske udfordringer og ligeledes beherske finmotoriske bevægelser.

<p>MÅL <i>Barnet skal have mulighed for bevægelse og opleve glæden ved sin krop.</i></p>	<p>Uddybning af mål FRISTEDET</p>		
<p>Give børnene mulighed for at udvikle motoriske kompetencer, styrke udholdenhed og bevægelighed.</p>	<p>Vi går i gymnastiksalen en gang om ugen i vinterhalvåret, hvor der er planlagt aktiviteter. Her får børnene mulighed for at afprøve sig selv ved fysisk udfoldelser. Tilbuddet er frivilligt men vi forsøger at få alle med på skift. Vi arbejder på at børnene lære at vise respekt for både egne og andres grænser. Vi har indrettet legepladsen med forskellige legeredskaber og kuperet terræn, der kan inspirere børnene til at udforske og afprøve naturen gennem kropslig handling. De voksne skal være igangsættere og rollemodeller.</p>		

	<p>Ved planlagte/spontane aktiviteter skal de voksne være engagerede og nærværende</p> <p>De voksne skal give de børn, der har vanskelighed ved det motoriske – enten fordi de ikke tør eller fordi de ikke kan - en støttende hånd og have de børn i fokus.</p>		
--	--	--	--

<p>MÅL <i>Barnet skal i dagtilbuddet sikres betingelser der styrker dens fysiske sundhed herunder forhold som ernæring, hygiejne og aktivitet</i></p>	<p>Uddybning af mål FRISTEDET</p>		
<p>Give børnene mulighed for at få indblik i sunde kostvaner.</p>	<p>Vi sikre barnets fysiske sundhed i forhold til ernæring ved at følge Flakkehavens kostpolitik.</p> <p>De voksne forsøger at påvirke børnene til at spise sundt, ved at opfordre dem til at smage alt og fortælle om sund mad.</p> <p>De voksne opfordrer barnet til personlig hygiejne. Håndvask før spisning og efter toiletbesøg.</p>		

<p>MÅL <i>Barnet skal støttes i at videreudvikle motoriske færdigheder i både leg og tilrettelagt udfordringer.</i></p>	<p>Uddybning af mål FRISTEDET</p>		
<p>Give børnene mulighed for at koble bevægelsehandlinger og sprog sammen</p>	<p>Vi går i gymnastiksalen en gang om ugen i vinterhalvåret, hvor der er planlagt aktiviteter. Her får børnene mulighed for at afprøve sig selv ved fysisk udfoldelser. Børnenes rum og retningsans udvikles i de forskellige aktiviteter.</p> <p>Vi har indrettet legepladsen med forskellige legeredskaber og kuperet terræn, der kan inspirere børnene til at udforske og afprøve naturen gennem kropslig handling der bl.a. styrker deres sanser, balance, muskler, udholdenhed m.m.</p> <p>Vi afholder cykeldage forår/sommer, hvor børnene har deres egne cykler med. Vi cykler med børnene på sti fra Flakkebjerg til Dalmoose og de ældste børn får lov til at cykle på offentlig vej. Det gør vi fordi mange børn bor, hvor der er ringe cykelmuligheder.</p> <p>Vi planlægger frivillige svømmehals ture(i vinterhalvåret), gåture og cykelture(i sommerhalvåret)</p> <p>Vi planlægger turneringer i vores</p>		

	<p>værksteds aktiviteter f.eks. fodbold, bordtennis, rundbold, bord fodbold m.m. Vores mål fremadrettet er at afholde turneringer med andre institutioner mindst to gange om året. Vi planlægger bål, save/snitte aktiviteter i sommerhalvåret. Vi videre udvikler børnenes viden til at færdes i trafikken. Grov og finmotorikken udvikles ved at børnene tilbydes at deltage i aktiviteter som tegning, maling, sy, klippe, klistre, puslespil, spil, lave smykker, bagning, bevægelses aktiviteter, lave frugt, træ værksted m.m.</p>		
--	--	--	--

Evalueringsspørgsmål:

Tager børnene selv initiativ til motoriske aktiviteter?
 Hvordan kan vi øge brugen af vores fysiske rammer?
 Ved børnene hvad gode kostvaner er?

Metoder for dokumentation og evaluering af arbejdet med krop og bevægelse:

Nyhedsbreve hver måned, fra de forskellige grupper, hvor vi beskriver hvad det er vi har fokus på, i forhold til motorikken og hvorfor vi har det. Vi bruger daglig kommunikation til forældrene på vores opslagtavler, billeder/kollager med skriftlige forklaringer til, hvad det er vi laver og hvad vi styrker hos barnet.

Ved implementeringen af de digitale læreplaner følger evaluering og dokumentation med. Ud over det vil vi lave eksempler på arbejde med pædagogisk læreplanstemaer (skemaer).

Kulturelle udtryksformer og værdier Sneglehuset, Stuen, 1. salen og Kræmmerhuset

Børn skal opleve forskelligartede kulturindtryk og derved erfare at viden, indtryk og oplevelser kan erhverves fra udtryksformer som billeder, musik, sang, film, teater og bøger. De skal have viden om dansk kultur, men også viden om kulturelle forskelligheder.

MÅL <i>Glæden ved kunst og kultur skal stimuleres.</i>	Uddybning af mål KRÆMMERHUSET	Uddybning af mål SNEGLEHUSET Stuen	Uddybning af mål SNEGLEHUSET 1. Salen
Give børnene viden om dansk kultur samt viden om kulturelle forskelligheder	<p>De voksne giver børnene et varieret kulturel tilbud hvor vi holder de danske traditioner i hævd. F.eks. omkring årets højtider. Vi læser bøger om forskellige kulturelle emner og ved impulsive samtaler med børnene.</p> <p>Vi voksne sørger for at børnene bruger forskellige materialer. Her kan det både være tvungne og frivillige opgaver.</p> <p>Vi voksne skal være bevidste om at børnene får en succes oplevelse og at processen er vigtigere end produktet.</p>	<p>De voksne giver børnene et varieret kulturel tilbud hvor vi holder de danske traditioner i hævd. F.eks. omkring årets højtider. Vi læser bøger om forskellige kulturelle emner og ved impulsive samtaler med børnene.</p> <p>Vi voksne sørger for at børnene for kendskab til forskellige materialer f.eks. malet med forskellige typer maling. Her kan det både være tvungne og frivillige opgaver.</p> <p>Vi voksne skal være bevidste om at børnene får en succes oplevelse og at processen er vigtigere end produktet.</p>	<p>De voksne giver børnene et varieret kulturel tilbud hvor vi holder de danske traditioner i hævd. F.eks. omkring årets højtider. Vi læser bøger om forskellige kulturelle emner og ved impulsive samtaler med børnene.</p> <p>Vi voksne sørger for at børnene for kendskab til forskellige materialer f.eks. malet med forskellige typer maling. Her kan det både være tvungne og frivillige opgaver.</p> <p>Vi voksne skal være bevidste om at børnene får en succes oplevelse og at processen er vigtigere end produktet.</p>

<p>Mål. <i>Barnet skal have adgang til materialer, redskaber og moderne medier herunder IT som kan bruges både i forbindelse med oplevelser og skabende kulturel aktivitet.</i></p>	<p>Uddybning af mål KRÆMMERHUSET</p>	<p>Uddybning af mål SNEGLEHUSET Stuen</p>	<p>Uddybning af mål SNEGLEHUSET 1. Salen</p>
<p>Give mulighed for at børnene har adgang til materialer, redskaber og moderne medier herunder IT. Børnene skal gøre erfaringer og eksperimentere både i voksenstyrede sammenhænge og i frie aktiviteter på eget initiativ</p>	<p>Vi voksne tilbyder mange forskellige kreative aktiviteter i det daglige. Vi lader børnene få medindflydelse på valget af materialer. Her er vi opmærksomme på de svage børn skal opfordres til at deltage og give dem tid og rum til at kunne deltage på lige fod med de andre børn. Vi voksne tilbyder mange forskellige kreative aktiviteter i det daglige. Vi kigger på skulpturer hvor de voksne stimulere børnenes naturlige nysgerrighed ved at bruge føle-, høre- og synssansen</p>	<p>Vi voksne tilbyder mange forskellige kreative aktiviteter i det daglige. Vi lader børnene få medindflydelse på valget af materialer. Her er vi opmærksomme på de svage børn skal opfordres til at deltage og give dem tid og rum til at kunne deltage på lige fod med de andre børn. Vi voksne lader børnene få kendskab til IT ved at anvende alderssvarende computer spil. Vi tager på kunstudstillinger, kigger på skulpturer hvor de voksne stimulere børnenes naturlige nysgerrighed ved at bruge føle-, høre- og synssansen</p>	<p>Vi voksne tilbyder mange forskellige kreative aktiviteter i det daglige. Vi lader børnene få medindflydelse på valget af materialer. Her er vi opmærksomme på de svage børn skal opfordres til at deltage og give dem tid og rum til at kunne deltage på lige fod med de andre børn. Vi voksne lader børnene få kendskab til IT ved at anvende alderssvarende computer spil. Vi tager på kunstudstillinger, kigger på skulpturer hvor de voksne stimulere børnenes naturlige nysgerrighed ved at bruge føle-, høre- og synssansen</p>

<p>MÅL Barnet skal møde pædagogisk personale som selv er aktive kulturbrugere og støtter barnet i at eksperimentere med øve sig i og afprøve sig selv i forhold til et bredt spekter af kulturelle udtryksformer.</p>	<p>Uddybning af mål KRÆMMERHUSET</p>	<p>Uddybning af mål SNEGLEHUSET Stuen</p>	<p>Uddybning af mål SNEGLEHUSET 1. Salen</p>
<p>Være med til at formidle kunst og kultur og sætte gang i en udvikling af kulturelle udtryksformer hos børn samt give børnene interesse for børne- og faglitteratur</p>	<p>Vi tager børnene med i teater. I vores daglige pædagogiske arbejde har vi planlagt sang/musik/sanglege/læse og fortælle historier. Vi har bøger stående som børnene selv kan vælge imellem på alle tidspunkter. Vi tager på biblioteket i Slagelse. Her har vi valgt at gøre det i små grupper for at tilgodese de svage børn. Vi voksne spiller dukketeater for og med børnene. Et af målene er at give børnene mulighed for selv at kunne udtrykke deres tanker og følelse gennem dukketeateret</p>	<p>Vi tager børnene med i teater. I vores daglige pædagogiske arbejde har vi planlagt sang/musik/sanglege/læse og fortælle historier. Vi har bøger stående som børnene selv kan vælge imellem på alle tidspunkter. Vi tager på biblioteket i Slagelse. Her har vi valgt at gøre det i små grupper for at tilgodese de svage børn. Vi voksne spiller dukketeater for og med børnene. Et af målene er at give børnene mulighed for selv at kunne udtrykke deres tanker og følelse gennem dukketeateret</p>	<p>Vi tager børnene med i teater. I vores daglige pædagogiske arbejde har vi planlagt sang/musik/sanglege/læse og fortælle historier. Vi har bøger stående som børnene selv kan vælge imellem på alle tidspunkter. Vi tager på biblioteket. Her har vi valgt at gøre det i små grupper for at tilgodese de svage børn. Vi voksne lave sammen med børnene en forestilling en gang om året, hvor forældre/bedsteforældre/søskende bliver inviteret. Traditionen tro går kræmmerhus børnene Santa Lucia optog/nissesang for børnenes familier.</p>

Kulturelle udtryksformer og værdier Fristedet

Børn skal opleve forskelligartede kulturindtryk og derved erfare at viden, indtryk og oplevelser kan erhverves fra udtryksformer som billeder, musik, sang, film, teater og bøger. De skal have viden om dansk kultur, men også viden om kulturelle forskelligheder.

MÅL <i>Glæden ved kunst og kultur skal stimuleres.</i>	Uddybning af mål FRISTEDET.		
Give børnene viden om dansk kultur samt viden om kulturelle forskelligheder	Personalet skal give børnene et varieret kulturelt tilbud, hvor vi holder de danske traditioner i hævd. f.eks. omkring årets højtider. Ligeledes holder vi Halloween. Personalet sørger for at børnene får kendskab til forskellige materialer f.eks. maling, papmache, garn, perler, div. naturmaterialer, uld m.m. Vi skal sørge for, at børnene får succes oplevelser, og at processen og det sociale samvær, er lige så vigtigt som produktet.		

<p>Mål. <i>Barnet skal have adgang til materialer, redskaber og moderne medier herunder IT som kan bruges både i forbindelse med oplevelser og skabende kulturel aktivitet.</i></p>	<p>Uddybning af mål FRISTEDET.</p>		
<p>Give mulighed for at børnene har adgang til materialer, redskaber og moderne medier herunder IT. Børnene skal gøre erfaringer og eksperimentere både i voksenstyrede sammenhænge og i frie aktiviteter på eget initiativ</p>	<p>Vi tilbyder mange forskellige kreative aktiviteter i det daglige. Vi lader børnene få indflydelse og gør dem ansvarlige overfor materialet og produktet. Her er vi opmærksomme på, at svage børn skal opfordres til at deltage og giver dem rum og tid til at deltage på lige fod med de andre børn. Personalet lader børnene få kendskab til IT ved at anvende alderssvarende computer spil. Ligeledes udfolder børnene sig kropsligt og musisk ved hjælp af bl.a. Wii og Playstation. Vi laver ture ud af huset med kulturelt indhold.</p>		

Barnet skal møde pædagogisk personale som selv er aktive kulturbrugere og støtter barnet i at eksperimentere med øve sig i og afprøve sig selv i forhold til et bredt spekter af kulturelle udtryksformer.	Uddybning af mål FRISTEDET.		
Være med til at formidle kunst og kultur og sætte gang i en udvikling af kulturelle udtryksformer hos børn samt give børnene interesse for børne- og faglitteratur	I vores daglige pædagogiske arbejde har vi planlagt aktiviteter hvor børnene udtrykker sig med div. materialer, bevægelse, sang og musik. Vi understøtter børnenes initiativ i forbindelse med leg med kulturelt indslag. Vi har bøger stående som børnene selv kan vælge på alle tidspunkter. Vi tilbyder en teateroplevelse en gang om året. I maj måned holder vi Flakkemarked, hvor børnene optræder for deres forældre. Vi udsmykker vores hus indvendig og udendørs med børnenes produkter og holder fernisering for forældrene.		

Evalueringsspørgsmål:

Viser børnene interesse for udtryksformer som kunst, drama og andre landes kulturer?
Hvordan kan vi videre udvikle kunst, drama og andre landes kulturer?

Metoder for dokumentation af arbejdet med kulturelle udtryksformer og værdier:

Nyhedsbreve hver måned fra de forskellige grupper, med vores pædagogiske overvejelser om hvad vi laver med børnene og hvorfor. Vi bruger daglig kommunikation til forældrene på vores informationstavler, billeder/kollager med skriftlige forklaringer til, hvad det er vi laver og hvad vi styrker hos barnet. Udstillinger og oppyntning ved højtider. Børnenes selvproducerede julegaver til forældrene. Teater forestillinger og div. kostumer, som laves i forbindelse med forestillingen.

Ved implementeringen af de digitale læreplaner følger evaluering og dokumentation med. Ud over det vil vi lave eksempler på arbejde med pædagogisk læreplanstemaer (skemaer).

Natur og naturfænomener Sneglehuset, Stuen, 1. salen og Kræmmerhuset.

Børn skal have mulighed for at opleve glæde ved at være i naturen, og få mangeartede naturoplevelser samt en interesse for og en viden om naturen.

MÅL. <i>Barnet skal have mulighed for at opleve glæden ved at være i naturen og udvikle respekt for natur og miljø</i>	Uddybning af mål KRÆMMERHUSET	Uddybning af mål SNEGLEHUSET Stuen	Uddybning af mål SNEGLEHUSET 1. Salen
Give børnene mulighed for at opleve glæde ved at være i naturen, samt udvikle respekt og forståelse for natur og miljø.	<p>Vores udendørs faciliteter bruges som et pædagogisk uderum, hvor der er rig mulighed for at udforske og udfordre naturen.</p> <p>Legepladsens indretning udvikler børnenes sanser og motoriske udvikling. Her har de mulighed for at klatre, gå på line, hoppe, løbe, cykle. Samtidig kan børnene opleve frihed og ukontrollerethed.</p> <p>Vi voksne giver børnene mulighed for at anvende naturen som tumleplads.</p> <p>Her er vi opmærksomme på at støtte og vejlede de svage børn i at turde tørre.</p> <p>Vi følger naturens forandringer året</p>	<p>Vores udendørs faciliteter bruges som et pædagogisk uderum, hvor der er rig mulighed for at udforske og udfordre naturen.</p> <p>Legepladsens indretning udvikler børnenes sanser og motoriske udvikling. Her har de mulighed for at klatre, gå på line, hoppe, løbe, cykle. Samtidig kan børnene opleve frihed og ukontrollerethed.</p> <p>Vi voksne giver børnene mulighed for at anvende naturen som tumleplads.</p> <p>Her er vi opmærksomme på at støtte og vejlede de svage børn i at turde tørre.</p> <p>Vi følger naturens forandringer året</p>	<p>Vores udendørs faciliteter bruges som et pædagogisk uderum, hvor der er rig mulighed for at udforske og udfordre naturen.</p> <p>Legepladsens indretning udvikler børnenes sanser og motoriske udvikling. Her har de mulighed for at klatre, gå på line, hoppe, løbe, cykle. Samtidig kan børnene opleve frihed og ukontrollerethed.</p> <p>Vi voksne giver børnene mulighed for at anvende naturen som tumleplads.</p> <p>Her er vi opmærksomme på at støtte og vejlede de svage børn i at turde tørre.</p> <p>Vi følger naturens forandringer året</p>

	<p>rundt og laver projekter hvor vi tager udgangspunkt i årstiden. F.eks. lægger frø i urtehaven om foråret osv.</p> <p>Vi voksne giver børnene mulighed at udforske naturen samtidig skal vi voksne formidle respekten for naturen.</p> <p>Vi lærer børnene at vise respekt overfor planter og dyr i det hele taget. Det gøres ved at forklarer børnene at det er det forbudt at rive vinger at et insekt, brække grene af træerne osv.</p> <p>Børnenes fantasi udvikles f.eks. ved at vi bygger huler i vores skov, hvor vi voksne er igangsættere eller leger med på børnenes ideer.</p>	<p>rundt og laver projekter hvor vi tager udgangspunkt i årstiden. F.eks. lægger frø i urtehaven om foråret osv.</p> <p>Vi voksne giver børnene mulighed at udforske naturen samtidig skal vi voksne formidle respekten for naturen.</p> <p>Vi lærer børnene at vise respekt overfor planter og dyr i det hele taget. Det gøres ved at forklarer børnene at det er det forbudt at rive vinger at et insekt, brække grene af træerne osv.</p> <p>Børnenes fantasi udvikles f.eks. ved at vi bygger huler i vores skov, hvor vi voksne er igangsættere eller leger med på børnenes ideer.</p>	<p>rundt og laver projekter hvor vi tager udgangspunkt i årstiden. F.eks. lægger frø i urtehaven om foråret osv.</p> <p>Vi voksne giver børnene mulighed at udforske naturen samtidig skal vi voksne formidle respekten for naturen.</p> <p>Vi lærer børnene at vise respekt overfor planter og dyr i det hele taget. Det gøres ved at forklarer børnene at det er det forbudt at rive vinger at et insekt, brække grene af træerne osv.</p> <p>Børnenes fantasi udvikles f.eks. ved at vi bygger huler i vores skov, hvor vi voksne er igangsættere eller leger med på børnenes ideer.</p> <p>Vi taler med børnene omkring affaldssortering. Hvad der er grønt affald og gråt affald.</p> <p>Vi voksne lærer børnene at sorterer det daglige affald. Det er en almindelig procedure som børnene deltager i.</p>
--	---	---	--

MÅL <i>Barnet skal opleve og erfare samspillet mellem mennesket og naturen.</i>	Uddybning af mål KRÆMMERHUSET	Uddybning af mål SNEGLEHUSET Stuen	Uddybning af mål SNEGLEHUSET 1. Salen
Give børnene mulighed for at bruge og være i naturen på forskellige årstider, forskelligt vejr og landskaber.	<p>Vi voksne taler med børnene om naturen og miljøet. Gennem hverdagen lærer vi børnene hvordan man færdes og behandler naturen f.eks. at man rydder op efter sig.</p> <p>Vi afholder "skraldedage" dvs. går ud i naturen og finder skrald andre mennesker har efterladt, herigennem lærer barnet respekt for naturen</p> <p>Vi voksne iværksætter aktiviteter hvor de fire elementer (ild, vand, jord, luft) indgår:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Lave mad på bål. ○ Det er ok at lege med jord og mudder. 	<p>Vi voksne taler med børnene om naturen og miljøet. Gennem hverdagen lærer vi børnene hvordan man færdes og behandler naturen f.eks. at man rydder op efter sig.</p> <p>Vi afholder "skraldedage" dvs. går ud i naturen og finder skrald andre mennesker har efterladt, herigennem lærer barnet respekt for naturen</p> <p>Vi voksne iværksætter aktiviteter hvor de fire elementer (ild, vand, jord, luft) indgår:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Fiske i søen ved Hylleåsen. ○ Lave mad på bål. ○ Lave og flyve med drager. ○ Det er ok at lege med jord og mudder. 	<p>Vi voksne taler med børnene om naturen og miljøet. Gennem hverdagen lærer vi børnene hvordan man færdes og behandler naturen f.eks. at man rydder op efter sig.</p> <p>Vi afholder "skraldedage" dvs. går ud i naturen og finder skrald andre mennesker har efterladt, herigennem lærer barnet respekt for naturen</p> <p>Vi voksne iværksætter aktiviteter hvor de fire elementer (ild, vand, jord, luft) indgår:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Fiske i søen ved Hylleåsen. ○ Lave mad på bål. ○ Lave og flyve med drager. ○ Det er ok at lege med jord og mudder.

<p>MÅL <i>Barnet skal have muligheder for at få mange og forskelligartede erfaringer med naturen og naturfænomener samt for at opleve naturen som et rum for at udforske verden</i></p>	<p>Uddybning af mål KRÆMMERHUSET</p>	<p>Uddybning af mål SNEGLEHUSET Stuen</p>	<p>Uddybning af mål SNEGLEHUSET 1. Salen</p>
<p>Give børnene mulighed for at opleve naturen som en enestående legeplads, som styrker deres sanser og motoriske udfoldelser.</p>	<p>Vi voksne giver børnene mulighed for at anvende naturen som tumleplads. Her har de mulighed for at klatre, gå på line, hoppe, løbe, cykle. Samtidig kan børnene opleve frihed og ukontrollerethed. Her er vi opmærksomme på at støtte og vejlede de svage børn i at turde tørre. Vi voksne planlægger emner hvor der indgår naturfænomener så som regn, sne, torden og lyn. Et lille eksempel: lade børn løbe på bare tæer i sne og regn. Vi voksne tager børnenes undren alvorligt og forsøger at give en forklaring på spørgsmål.</p>	<p>Vi voksne giver børnene mulighed for at anvende naturen som tumleplads. Her har de mulighed for at klatre, gå på line, hoppe, løbe, cykle. Samtidig kan børnene opleve frihed og ukontrollerethed. Her er vi opmærksomme på at støtte og vejlede de svage børn i at turde tørre. Vi voksne planlægger emner hvor der indgår naturfænomener så som regn, sne, torden og lyn. Et lille eksempel: lade børn løbe på bare tæer i sne og regn. Vi voksne tager børnenes undren alvorligt og forsøger at give en forklaring på spørgsmål.</p>	<p>Vi voksne giver børnene mulighed for at anvende naturen som tumleplads. Her har de mulighed for at klatre, gå på line, hoppe, løbe, cykle. Samtidig kan børnene opleve frihed og ukontrollerethed. Her er vi opmærksomme på at støtte og vejlede de svage børn i at turde tørre. Vi voksne planlægger emner hvor der indgår naturfænomener så som regn, sne, torden, lyn, dyr, vulkaner og jordskælv. Et lille eksempel: lade børn løbe på bare tæer i sne og regn. Vi voksne tager børnenes undren alvorligt og forsøger at give en forklaring på spørgsmål.</p>

Natur og naturfænomener Fristedet.

Børn skal have mulighed for at opleve glæde ved at være i naturen, og få mangeartede naturoplevelser samt en interesse for og en viden om naturen.

<p>MÅL. <i>Barnet skal have mulighed for at opleve glæden ved at være i naturen og udvikle respekt for natur og miljø</i></p>	<p>Uddybning af mål FRISTEDET</p>		
<p>Give børnene mulighed for at opleve glæde ved at være i naturen, samt udvikle respekt og forståelse for natur og miljø.</p>	<p>Vores udendørs faciliteter bruges som et pædagogisk uderum, hvor der er rig mulighed for at udforske og udfordre naturen. På legepladsen er der rig mulighed for motorisk udfoldelse og leg. Vi har multibane, moon car bane, svæve bane, sportsplads og skov som fritidshjemmet benytter til boldspil, hulebyggeri, leg i kuperet terræn m.m. Her er vi opmærksomme på at få de svage børn med i fællesskabet. Vi følger naturens forandringer året rundt og laver projekter, hvor vi tager udgangspunkt i årstiden. Personalet giver børnene</p>		

	<p>mulighed for at udforske naturen og vi lærer samtidig børnene, at tage hensyn til miljøet. Vi lærer børnene at man ikke smider affald, vi holder oprydningsdage på legepladsen og taler med børnene om at behandle træer, buske og dyr med respekt.</p>		
<p>MÅL <i>Barnet skal opleve og erfare samspillet mellem mennesket og naturen.</i></p>	<p>Uddybning af mål FRISTEDET</p>		
<p>Give børnene mulighed for at bruge og være i naturen på forskellige årstider, forskelligt vejr og landskaber.</p>	<p>Personalet taler med børnene om naturen og miljøet. Gennem hverdagen lærer vi børnene at opholde sig i naturen, uanset vejrforhold. Vi bruger naturen som et ekstra rum og spiser ofte eftermiddags måltider udenfor. (uanset årstid). Vi har bål uger hvor vi snitter i træ og laver mad på bål m.m. (ild) Vi har ture ud i naturen bl.a. fisketure (vand). Vi har drageprojekter. (luft)Der er ligeledes rig mulighed for at udforske naturen, ved at grave efter biller, regnorme m.m. lege i sandkassen eller lege med mudder når vejret er til det.(jord)</p>		

<p>MÅL <i>Barnet skal have muligheder for at få mange og forskelligartede erfaringer med naturen og naturfænomener samt for at opleve naturen som et rum for at udforske verden</i></p>	<p>Uddybning af mål FRISTEDET</p>		
<p>Give børnene mulighed for at opleve naturen som en enestående legeplads, som styrker deres sanser og motoriske udfoldelser.</p>	<p>Via vores store natur legeplads giver vi børnene rig mulighed for både spontane og organiserede aktiviteter. Personalet virker som igangsættere og inspiratorer til aktiviteten. Vores mål er at børnene skal opleve glæde ved aktiviteter/leg i naturen. Personalet er opmærksomme og støtter de svage børn. Igennem året har vi årstidsprojekter, hvor vi bruger naturens spise kammer.(blommer, nødder, æbler, rodfrugter, brændenælde m.m.) Aktiviteter kan også være mindre så projekter, blomster kranse, visne blade m.m. Personalet tager børnenes undren alvorligt og forsøger at give en forklaring på spørgsmål.</p>		

Evalueringsspørgsmål:

Hvordan ser vi børnene passer på naturen?

Hvordan øger vi børnenes nysgerrighed omkring naturen?

Metoder for dokumentation af arbejdet med natur og naturfænomener:

Nyhedsbreve hver måned fra de forskellige grupper, med forklaringer på hvad vi laver og hvorfor. Vi bruger daglige kommunikation til forældrene på vores informationstavler, billeder/kollager med skriftlige forklaringer til, hvad det er vi laver og hvad vi styrker hos barnet. Udstillinger omkring det affald vi har indsamlet i naturen.

Ved implementeringen af de digitale læreplaner følger evaluering og dokumentation med. Ud over det vil vi lave eksempler på arbejde med pædagogisk læreplanstemaer (skemaer).

Dokumentation/evaluering.

Vi dokumenterer løbende for forældre i alle afdelinger. Det er med billeder og tekst.(reflekterende dokumentation). Vi arbejder hen imod at personalet bruger samme evaluerings/dokumentations skemaer med henblik på digitale læreplaner.

I 2014 skal hver afdeling evaluere og dokumentere 1 eller 2 ud af de 6 kompetencer:

- 1. personlig udvikling**
- 2. sociale kompetencer**
- 3. sprog**
- 4. krop og bevægelse**
- 5. kulturelle udtryks former**
- 6. natur og naturfænomener**

Skemaerne skal forelægges lederen ud fra de deadline der bliver udstukket fra lederen og bestyrelsen en gang årligt (december 2014).

Samtidig vil lederen gennemgå alle kompetencer med afdelingerne mundtligt to gange årligt. Dette vil foregå på afdelingernes stue møder.

Vi arbejder videre med evalueringen på personalemøderne og vil derigennem sætte fokus på, hvad der skal arbejdes med til næste års læreplaner.

Perspektivering.

Gennem arbejdet med pædagogiske læreplaner, er vi blevet bevidste om vores pædagogiske værdier, vores pædagogiske praksis og udviklingen af samme.

Vi vil fortsat arbejde med observationer af børn med nye øjne, det vil sige, at vi observere hinandens stuer altså med nye øjne. Observationerne skal bruges til tilrettelæggelse af det kommende arbejde med børnene.

Helt konkret vil vi videreudvikle læringsrummene for at tilgodese de forskellige aktiviteter, og derved styrkelse af børnenes videreudvikling såvel inde som ude i institutionen.

Videre udvikling af personalet gennem kursus i systemanalytisk model og dagligt brug af modellen. Det vil medføre at vi får fokus på observationer og læringsmiljøer og dermed højne det daglige pædagogiske arbejde.

Bilag.

Trin for Trin - et program til udvikling af børns sociale kompetencer

Trin for Trin lærer børn i 4 - 10 års alderen

- Empati, at mærke og forstå egne følelser og at kunne aflæse andres
- Impulskontrol og problemløsning, at stoppe op, tænke sig om og vælge den bedste løsning efter at have indkredset problemet og vurderet de mulige måder, det kan løses på
- Selvkontrol eller håndtering af aggression, nogle teknikker til at kunne tage en provokerende situation roligt.

Trin for Trin lærer børn sociale færdigheder, som styrker børnenes selvværd og ansporer dem til at arbejde for fælles trivsel. Trin for Trin forebygger mobning og vold.

Du kan finde mere om trin for trin på følgende adr.: http://www.cesel.dk/trin_for_trin

TRAS

TRAS står for Tidlig registrering af sprogudvikling. Intentionen med TRAS materialet er at give pædagogerne et pædagogisk værktøj til at følge børnenes sprogudvikling. TRAS giver en mulighed for at sætte fokus på det sproglige miljø i børnehaven og planlægge en særlig indsats på udvalgte områder. Derudover giver TRAS mulighed for at gøre en særlig indsats for børn med en forsinket sprogudvikling. Børn med forsinket sprogudvikling er i risiko for at få vanskeligheder med blandt andet læsning og skrivning senere i udviklingen. Ydermere hænger sprogudviklingen tæt sammen med barnets udvikling af identitet og tilhørsforhold til fællesskaber. TRAS-materialet er udviklet i erkendelse af, at det er vigtigt, at der så tidligt som muligt bliver sat ind overfor børn med sproglige vanskeligheder.

Sådan arbejder Flakkehaven med evalueringen af sprogvurdering (TRAS)

1. Udarbejdelse af materialet (skema) TRAS.
2. Ved første konsultation med forældrene gennemgår vi det udarbejdede materiale og hvis nødvendigt udarbejder vi en handleplan for barnets sproglige udvikling.
3. Gennemgang af handleplan/udviklingen til "afdelingsmøde" en gang mdr.
4. Skema og orientering videregives til ny afdeling ved overflytning og samme procedure foretages.
5. Sprogvurderingerne evalueres på samme måde som læreplanerne.